

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS HIGIENOS NORMOS 21:2011 „MOKYKLA, VYKDANTI
BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS. BENDRIEJI SVEIKATOS SAUGOS
REIKALAVIMAI“ PATVIRTINIMO**

2011 m. rugpjūčio 10 d. Nr. V-773

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2011, Nr. [38-1804](#)) 40 straipsnio 1 dalimi ir siekdamas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008–2012 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarimu Nr. 189 (Žin., 2009, Nr. [33-1268](#)), 3 lentelės 1085 punktą:

1. T v i r t i n u Lietuvos higienos normą HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. sausio 22 d. įsakymą Nr. V-60 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2010 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [14-678](#)).

2.2. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 21 d. įsakymą Nr. V-652 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. sausio 22 d. įsakymo Nr. V-60 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 21:2010 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. [89-4739](#)).

3. N u s t a t a u, kad šiuo įsakymu patvirtintos higienos normos 49 punktas šiuo metu veikiančiose mokyklose įsigalioja 2014 m. lapkričio 1 d.

4. P a v e d u viceministrui pagal administravimo sritį kontroliuoti šio įsakymo vykdymą.

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

RAIMONDAS ŠUKYS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro 2011 m. rugpjūčio
10 d. įsakymu Nr. V-773

**LIETUVOS HIGIENOS NORMA HN 21:2011 „MOKYKLA, VYKDANTI BENDROJO
UGDYMO PROGRAMAS. BENDRIEJI SVEIKATOS SAUGOS REIKALAVIMAI“**

I. TAIKYMO SRITIS

1. Ši higienos norma nustato pagrindinius mokyklų, vykdančių bendrojo ugdymo programas (toliau – mokykla), įrengimo ir jose vykdomo ugdymo proceso organizavimo sveikatos saugos reikalavimus. Ši higienos norma netaikoma **profesinio mokymo** įstaigoms, vykdančioms formaliojo profesinio mokymo programas.

2. Ši higienos norma taikoma projektuojant, statant, rekonstruojant, remontuojant, įrengiant ir eksploatuojant mokyklas.

3. Šios higienos normos reikalavimai privalomi asmenims, projektuojantiems, statantiems, įrengiantiems, rekonstruojantiems, eksploatuojantiems mokyklų statinius ir (ar) patalpas, mokyklų steigėjams ir vadovams, kontroliuojančioms institucijoms.

II. NUORODOS

4. Teisės aktai, į kuriuos šioje higienos normoje pateiktos nuorodos:

4.1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. [23-593](#); 2011, Nr. [38-1804](#));

4.2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 7 d. nutarimas Nr. 544 „Dėl Darbų ir veiklos sričių, kuriose leidžiama dirbti darbuotojams, tik iš anksto pasitikriniams ir vėliau periodiškai besitikrinantiems, ar neserga užkrečiamosiomis ligomis, sąrašo ir šių darbuotojų sveikatos tikrinimosi tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [41-1294](#); 2002, Nr. [73-3127](#));

4.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimas Nr. 67 „Dėl Valstybės pasirengimo gripo pandemijai programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [16-554](#));

4.4. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos 1998 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 257 „Dėl techninių normų TN 01:1998 patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [58-1631](#));

4.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 29 d. įsakymas Nr. 515 „Dėl sveikatos priežiūros įstaigų veiklos apskaitos ir atskaitomybės tvarkos“ (Žin., 1999, Nr. [103-2972](#));

4.6. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2000 m. vasario 11 d. įsakymas Nr. 113 „Dėl Moksleivių nelaimingų atsitikimų tyrimo, registravimo ir apskaitos nuostatų“ (Žin., 2000, Nr. [15-403](#));

4.7. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (Žin., 2000, Nr. [47-1365](#));

4.8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001 m. gruodžio 11 d. įsakymas Nr. 591/640 „Dėl Aplinkos oro užterštumo sieros dioksidu, azoto dioksidu, azoto oksidais, benzinu, anglies monoksidu, švinu, kietosiomis dalelėmis ir ozonu normų patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [106-3827](#); 2010, Nr. [82-4364](#));

4.9. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. liepos 8 d. įsakymas Nr. 358 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [79-3361](#));

4.10. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. rugpjūčio 14 d. įsakymas Nr. 421 „Dėl Biocidų autorizacijos ir registracijos taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [87-3760](#));

4.11. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2002 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 673 „Dėl Privalomojo epidemiologinio registravimo, privalomojo informacijos apie epidemiologinio registravimo objektus turinio ir informacijos privalomojo perdavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [12-444](#));

4.12. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 11 d. įsakymas Nr. V-450 „Dėl sveikatos priežiūros ir farmacijos specialistų kompetencijos teikiant pirmąją medicinos pagalbą, pirmosios medicinos pagalbos vaistinėlių ir pirmosios pagalbos rinkinių“ (Žin., 2003, Nr. [79-3605](#));

4.13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. liepos 23 d. įsakymas Nr. V-455 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [79-3606](#));

4.14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. V-791 „Dėl Lietuvos higienos normų HN 50:2003 „Visą žmogaus kūną veikianti vibracija: didžiausi leidžiami dydžiai ir matavimo reikalavimai gyvenamuosiuose bei visuomeniniuose pastatuose“ ir HN 51:2003

„Visą žmogaus kūną veikianti vibracija: didžiausi leidžiami dydžiai ir matavimo reikalavimai darbo vietose“ patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [45-1490](#));

4.15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [3-38](#));

4.16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. V-975 „Dėl Nuodingųjų medžiagų pagal jų toksiškumą sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [3-47](#));

4.17. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gruodžio 5 d. įsakymas Nr. V-946 „Dėl Užkrečiamųjų ligų židinių privalomojo aplinkos kenksmingumo pašalinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. [146-5336](#));

4.18. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. gegužės 10 d. įsakymas Nr. V-362 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų) koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [55-2162](#));

4.19. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. V-555 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2007 „Akustinis triukšmas. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. [75-2990](#));

4.20. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. V-69 „Dėl Privalomojo pirmosios pagalbos mokymo programos, Privalomojo higienos įgūdžių mokymo programos ir Privalomojo mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai mokymo programos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. [14-490](#));

4.21. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 2 d. įsakymas Nr. V-55 „Dėl Privalomojo profilaktinio aplinkos kenksmingumo pašalinimo (dezinfekcijos, dezinskcijos, deratizacijos) tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. [35-1362](#));

4.22. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [50-2454](#));

4.23. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. V-632 „Dėl Leidimų-higienos pasų išdavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [86-4573](#));

4.24. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. V-645 „Dėl Mokinių maitinimo organizavimo bendrojo lavinimo mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. [89-4735](#)).

III. BENDROSIOS NUOSTATOS

5. Šioje higienos normoje vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, nurodytas teisės akte [4.1] ir kituose teisės aktuose.

6. Mokykloje turi būti sudaromos saugios ugdymo sąlygos.

7. Mokykla gali vykdyti veiklą tik gavusi teisės akto [4.23] nustatyta tvarka leidimą-higienos pasą.

8. Mokyklos patalpose ir sklype gali būti vykdoma tik jos įstatuose ir (ar) nuostatuose numatyta veikla, taip pat kultūrinis ir neformalusis bendruomenės švietimas.

9. Mokyklos darbuotojai gali dirbti tik teisės akto [4.2] nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir įgiję žinių higienos, o pedagoginiai darbuotojai ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais bei turėti sveikatos žinių atestavimo pažymėjimus [4.20]. Asmens medicininė knygelė (sveikatos pasas) (forma

Nr. F048/a) [4.5] ir sveikatos žinių atestavimo pažymėjimai ar jų kopijos laikomi mokykloje vadovo nustatytoje vietoje.

10. Mokykloje turi būti sudarytos sąlygos maitinimui organizuoti. Maitinimas turi būti organizuotas teisės akto [4.24] nustatyta tvarka.

IV. MOKYKLOS SKLYPAS

11. Naujai statomų mokyklų sklypo dydis turi būti nustatomas atsižvelgiant į planuojamą mokinių skaičių. Minimali neužstatyta sklypo dalis (kvadratiniais metrais), skirta mokinių poilsiui (želdiniams, takams, aikštelėms), apskaičiuojama taip: planuojamas mokinių skaičius padauginamas iš 4 ir pridedama 1200.

12. Draudžiama mažinti veikiančių mokyklų sklypų dydžius.

13. Mokyklos sklypas turi būti apželdintas, nuolat valomas.

14. Naujai statomų ir rekonstruojamų mokyklų sklype turi būti įrengtos vietos dviračiams laikyti.

15. Draudžiama mokyklos sklype sodinti ir auginti priede nurodytus nuodingus augalus.

16. Naujai statomų mokyklų kūno kultūros zona turi būti įrengta iš tos mokyklos pastato pusės, kurioje nėra mokymo klasių ir mokymo kabinetų.

17. Naujai statomose mokyklose, numatytose daugiau kaip 1000 mokinių, turi būti ne mažesnė kaip 3000 kv. m futbolo aikštelė. Aplink futbolo aikštelę turi būti įrengtas bėgimo takas.

18. Naujai statomose mokyklose, numatytose daugiau kaip 1000 mokinių, turi būti įrengta ne mažesnė kaip 800 kv. m universali aikštelė lengvosios atletikos rungtims bei kitoms komandinėms sporto šakoms (pvz., krepšiniui, tinkliniui, sportiniams žaidimams).

19. Naujai statomose mokyklose, numatytose iki 1000 mokinių, turi būti įrengta ne mažesnė kaip 2000 kv. m universali aikštelė sportiniams žaidimams ir lengvosios atletikos rungtims.

20. Jei įstaigos sklype yra futbolo aikštelė, universalios aikštelės sportiniams žaidimams bei lengvosios atletikos rungtims, bėgimo takas, jie turi būti padengti saugia danga. Sporto pratyboms naudojami įrenginiai turi būti patikimai sutvirtinti, techniškai tvarkingi, išdėstyti saugiu atstumu, nekelti pavojaus mokinių sveikatai ir gyvybei.

21. Ūkinėms reikmėms skirtoje aikštelėje turi būti talpos buitinėms atliekoms su sandariai uždaromais dangčiais.

22. Tamsiu paros metu mokyklos darbo laiku įėjimas į mokyklos pastatą turi būti apšviestas.

V. PATALPOS IR JŲ ĮRENGIMAS

23. Mokyklų laiptinės, turėklai turi būti įrengti taip, kad užtikrintų mokinių saugą. Aptvarų, turėklų, baliustradų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 1,2 m. Draudžiama įrengti aptvarus, turėklus su horizontaliu dalijimu, o vertikalaus dalijimo beklūtis tarpas turi būti ne didesnis kaip 0,10 m. Išoriniai laiptai ar jų dalys ir aikštelės turi turėti aptvarus, jeigu jų aukštis nuo žemės paviršiaus yra 0,45 m ir daugiau.

24. Mokykloje, kurioje mokosi silpnaregiai mokiniai, laiptai, turėklai, grindų danga, durų pakraščiai turi būti kontrastingos spalvos.

25. Jeigu mokykloje organizuojamas priešmokyklinis ugdymas, kurio trukmė per dieną ilgesnė nei 4 val., ir (ar) ikimokyklinis ugdymas, vaiko priežiūros sąlygos turi atitikti teisės akto [4.22] reikalavimus.

26. Naujai statomų ir rekonstruojamų mokyklų patalpos, kuriose vyksta pamokos, reikalaujančios susikaupti ir sutelkti dėmesį, turi būti izoliuotos nuo patalpų, kuriose vyksta kūno kultūros, muzikos, technologijų pamokos, taip pat nuo patalpų, iš kurių sklinda kvapai.

27. Triukšmas ir vibracija ugdymo proceso metu mokymo patalpose turi neviršyti teisės aktuose [4.14, 4.19] nustatytų ribinių dydžių.

28. Naujai statomų ir rekonstruojamų mokyklų mokymo patalpų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 3 m, pagalbinių patalpų, koridorių aukštis – ne mažesnis kaip 2,1 m.

29. Kiekvienam mokiniui mokymo klasėje turi būti numatyta ne mažesnė kaip 1,7 kv. m mokymosi vieta, o technologijų kabinete ir mokymo kabinete, kuriame vykdomi praktiniai laboratoriniai darbai (chemijos, fizikos, biologijos), – 2,4 kv. m.

30. Mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose stalai ir kėdės turi atitikti mokinių ūgį, kad sėdinčių mokinių laikysena būtų taisyklinga.

31. Stalai mokymo klasėje ir mokymo kabinete statomi atsižvelgiant į pamokos organizavimo formą. Atstumai tarp stalų turi būti tokie, kad mokiniai netrukdomai galėtų atsistoti ir išeiti. Jei stalai sustatyti eilėmis, – atstumas nuo pirmųjų stalų iki lentos turi būti ne mažesnis kaip 2,6 m.

32. Sutrikusios klausos mokinio stolas turi būti vienvietis ir stovėti priešais mokytojo stalą, kad mokinys galėtų matyti mokytojo veidą, kai šis kalba. Sutrikusios klausos mokiniai turi sėdėti prie vienviečių stalų, kurie (specialioje klasėje) sustatomi puslankiu prieš mokytojo stalą. Aklasis mokinys turi sėdėti prie vienviečio stalo, pritaikyto vadovėliams Brailio raštu pasidėti ir rašymo priemonėms laikyti.

33. Mokykloje esančių stacionarių kompiuterizuotų vietų įrengimo reikalavimai:

33.1. visi kompiuterio įrenginiai turi atitikti teisės akto [4.4] reikalavimus;

33.2. atstumas nuo monitoriaus ekrano iki mokinio akių turi būti ne mažesnis kaip 40 cm;

33.3. stacionari kompiuterizuota vieta turi būti suprojektuota ir įrengta taip, kad mokinys galėtų laisvai prie jos prieiti, turėtų pakankamai erdvės judėti bei kūno padėčiai keisti;

33.4. stolas ir jo paviršius turi būti toks, kad būtų galima patogiai išdėstyti monitorių, klaviatūrą ir kitus būtinus įrenginius, stalo paviršius turi būti matinis;

33.5. draudžiama prie vieno monitoriaus sėdėti daugiau kaip vienam mokiniui;

33.6. atstumas tarp monitoriaus su katodinių spindulių kineskopu užpakalinio paviršiaus ir kito monitoriaus ekrano turi būti ne mažesnis kaip 2 m, tarp monitoriaus ekranų šoninių paviršių – ne mažesnis kaip 1,2 m.

34. Chemijos kabinete turi būti užtikrinta nuolatinė ir efektyvi oro kaita.

35. Jeigu chemijos kabinete numatoma vykdyti laboratorinius darbus, kuriuos atliekant išsiskiria kenksmingos dujos ir (ar) garai, turi būti įrengta traukos spinta. Priklausomai nuo to, su kokiomis cheminėmis medžiagomis dirbama, traukos spintose pro 15–20 cm pravertą traukos spintos sąvarą oro greitis turi būti:

35.1. ne mažesnis kaip 0,5 m/s, jeigu cheminės medžiagos neviršytina ribinė vertė didesnė nei 10 mg/m³;

35.2. 0,6–1,0 m/s, jeigu cheminės medžiagos neviršytina ribinė vertė 0,1–10 mg/m³;

35.3. 1,0–1,5 m/s, jeigu cheminės medžiagos neviršytina ribinė vertė mažesnė kaip 0,1 mg/m³.

36. Chemijos kabinete gali būti laikomos ir naudojamos tik tos cheminės medžiagos, kurios reikalingos mokymui. Draudžiama mokyklos patalpose ar sklype laikyti ar naudoti nuodingąsias medžiagas [4.16]. Cheminės medžiagos turi būti laikomos mokiniams neprieinamose vietose.

37. Naujai statomose ir rekonstruojamose mokyklose medžio ir metalo apdirbimo dirbtuvės įrengiamos naudojant triukšmą mažinančias priemones.

38. Dirbtuvėse mokiniai turi dirbti su specialia tinkamo dydžio apranga.

39. Darbastaliai medžio apdirbimo dirbtuvėse statomi išlaikant saugius atstumus tarp jų ir taip, kad mokinys galėtų laisvai prie jų prieiti. Metalo apdirbimo dirbtuvėse darbastaliai statomi taip, kad šviesa kristų ant gaminamos detalės iš priekio arba iš dešinės pusės. Prie darbastalių įrengiami apsauginiai metaliniai tinkleliai. Dirbtuvėse prie kiekvieno darbastalio įrengiama vieta atsisėsti. Darbo vietose turi būti specialios spintelės, stovai arba lentynos įrankiams laikyti.

40. Naujai statomose mokyklose priklausomai nuo numatyto mokinių skaičiaus turi būti įrengiama viena arba dvi sporto salės, vienam mokiniui skiriant 0,9 kv. m plotą. Iš sporto salės turi būti išėjimas į kūno kultūros zoną.

41. Jeigu mokykloje įrengta sporto salė, atskirai mergaitėms ir berniukams turi būti įrengti persirengimo kambariai. Naujai statomose mokyklose prie sporto salės atskirai mergaitėms ir berniukams turi būti įrengiami persirengimo kambariai, dušai ir tualetai. Persirengimo kambariai turi tiesiogiai jungtis su dušų ir tualetų patalpomis.

42. Persirengimo kambariuose kiekvienam pamokoje dalyvaujančiam mokiniui turi būti įrengtos kabyklos arba spintelės drabužiams.

43. Pamokų sporto salėje metu vienam mokiniui turi būti skirtas ne mažesnis kaip 8,5 kv. m plotas.

44. Sporto salėje turi būti tik pamokoms reikalinga įranga ir inventoriūs. Neturi būti pašalinių daiktų ar sugadintos įrangos, galinčios kelti pavojų mokinių sveikatai.

45. Sporto salėse langai, šviestuvai ir radiatoriai turi būti apsaugoti specialia įranga.

46. Draudžiama drabužines įrengti mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose.

47. Tualetuose kabinos turi būti įrengiamos su rakinamomis ar užkabinamomis durimis. Naujai statomų mokyklų kiekviename aukšte turi būti įrengtas tualetas su prausykla, atskirai mergaitėms ir berniukams. Jų išorinės durys neturi būti priešais mokymo patalpų duris.

48. Tualetu su prausykla patalpoje turi būti asmens higienos priemonių: tualetinio popieriaus, muilo, rankų džiovintuvas (ar vienkartinį rankšluosčių).

49. Mokyklų sanitarinių įrenginių skaičius turi būti ne mažesnis kaip:

49.1. 1 unitazas dvidešimčiai mergaičių ir 1 praustuvas trisdešimčiai mergaičių;

49.2. 1 unitazas, 1 pisuaras ir 1 praustuvas trisdešimčiai berniukų;

49.3. jei mokykloje įrengti dušai, 1 dušo ragelis penkiems mokiniams persirengimo kambaryje prie sporto salės.

50. Visi sanitariniai įrenginiai turi būti veikiantys ir techniškai tvarkingi.

51. Grindų aukščio pokyčiai turi būti pažymėti įspėjamaisiais ženklais arba atitinkama spalva.

52. Mokyklos patalpų grindų danga turi būti neslidė, lygi, lengvai valoma drėgnu būdu ir atspari cheminiams valikliams bei dezinfekcijos medžiagoms. Tualetų ir, jeigu mokykloje įrengti, dušų sienos ir grindys turi būti padengtos lygia, drėgmei ir dezinfekcinėms medžiagoms atsparia danga.

VI. APŠVIETIMAS

53. Visose mokymo klasėse, mokymo kabinetuose, dirbtuvėse ir sporto salėje turi būti tiesioginis natūralus apšvietimas. Natūralios apšvietos koeficientas turi būti ne mažesnis kaip 1,5 proc. toliausiai nuo lango nutolusiame taške, o insoliacija – ne trumpesnė kaip 2,5 val.

54. Koridoriuose, skirtuose mokinių poilsui tarp pamokų, turi būti natūralus apšvietimas.

55. Naujai statomose mokyklose, jei mokymo klasės ar mokymo kabineto plotis yra didesnis kaip 6 m, natūralus apšvietimas turi būti iš abiejų patalpos pusių.

56. Mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose turi būti įrengtos žaliuzės (užuolaidos), apsaugančios nuo tiesioginių saulės spindulių.

57. Visose mokyklos patalpose turi būti įrengtas dirbtinis apšvietimas. Patalpų dirbtinės apšvietos mažiausios ribinės vertės pateiktos šios higienos normos 1 lentelėje.

1 lentelė. Patalpų dirbtinio apšvietimo vertės

Patalpos pavadinimas	Apšvieta (lx), ne mažiau kaip	Paviršius, kuriam taikoma apšvieta
1. Mokymo klasė, mokymo kabinetas, aktų salė, skaitykla	300	Horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų
2. Mokymo klasė, mokymo kabinetas	300	Lentos vertikalus paviršius
3. Informacinių technologijų kabinetas	300 (ne daugiau kaip 500) 100 (ne daugiau kaip 250)	Stalo horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų Monitoriaus vertikalus paviršius
4. Technologijų kabinetas	400	Stalo horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų
5. Sporto salė	200	Horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų
6. Persirengimo kambariai, drabužinė, koridorius	100	Horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų
7. Laiptinė, tualetas, dušas	75	Horizontalus paviršius 0,5 m aukštyje nuo grindų
8. Sveikatos kabinetas	200	Stalo horizontalus paviršius 0,8 m aukštyje nuo grindų

58. Dirbtiniam apšvietimui turi būti naudojami šviestuvai, vienodai išskleidantys šviesą.

59. Prie staklių ir prie siuvimo mašinų turi būti numatytas ir vietinis apšvietimas.

60. Bendram dirbtiniam apšvietimui mokymo klasėse, mokymo kabinetuose, dirbtuvėse ir sporto salėje turi būti naudojamos liuminescencinės lempos.

61. Klasėje, kurioje mokosi silpnaregis mokinys, apšvietimas turi būti ne mažiau kaip 500 lx. Esant gydytojo rekomacijai, turi būti papildomai įrengtas vietinis apšvietimas.

VII. ŠILDYMAS IR VĒDINIMAS

62. Mokyklos pastate turi būti suprojektuotos ir įrengtos tokios mikroklimato bei oro kokybės parametrus palaikančios ir reguliuojančios šildymo, vėdinimo ir (ar) oro kondicionavimo sistemos, kad visose mokymo patalpose būtų galima palaikyti šios higienos normos nustatytus mikroklimato bei teisės akto [4.18] nustatytus oro kokybės parametrus.

63. Mokymo, ugdymo patalpose oro temperatūra šildymo sezonu turi atitikti 2 lentelėje reglamentuotus dydžius.

2 lentelė. Patalpų oro temperatūrų vertės

Patalpos pavadinimas	Oro temperatūra °C
1. Priešmokyklinio ugdymo grupė	20–22
2. Mokymo klasė, mokymo kabinetas, aktų salė	18–20
3. Sporto salė	15–17
4. Persirengimo kambarys prie sporto salės	20–21
5. Dušas prie sporto salės	25–26
6. Tualetas	18–19
7. Sveikatos kabinetas	21–23
8. Koridorius, laiptinė	16–18

64. Nevykstant pamokoms oro temperatūra šildymo sezono metu mokyklos patalpose turi būti ne žemesnė kaip 15 °C.

65. Mokymo patalpose oro drėgnis turi būti 35–60 proc.

66. Mokymo patalpose oro judėjimo greitis šaltuoju metų laikotarpiu turi būti ne didesnis kaip 0,15 m/s, šiltuoju – ne didesnis kaip 0,25 m/s.

67. Temperatūrų skirtumas 1,1 m ir 0,1 m aukštyje nuo grindų mokymo patalpose turi būti ne didesnis kaip 3 °C.

68. Visose mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose turi būti užtikrinta natūralaus vėdinimo per atidaromus langus galimybė.

69. Mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose vidutinė anglies dvideginio (CO₂) koncentracija, išmatuota laikotarpiu nuo pamokų pradžios iki pamokų pabaigos, neturi viršyti 2745 mg/m³ (1500 ppm). Vienkartinė didžiausia leidžiama anglies dvideginio (CO₂) koncentracija šių patalpų ore yra 9000 mg/m³ (5000 ppm).

70. Mokymo klasės ir mokymo kabinetai, kuriuose neįrengta mechaninio vėdinimo sistema, turi būti išvėdinami po kiekvienos pamokos.

71. Naujai statomų mokyklų mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose natūrali ventiliacija turi būti užtikrinta varstomais langais ir natūralios traukos kanalais. Naujai statomose mokyklose mechaninė ištraukiamoji vėdinimo sistema turi būti įrengta tualetuose ir dušuose, o mechaninė tiekiamoji ištraukiamoji vėdinimo sistema turi būti įrengta sporto ir aktų salėse, maisto tvarkymo patalpose.

72. Atskiros vėdinimo sistemos turi būti mokymo klasėse ir mokymo kabinetuose, aktų ir sporto salėse, dirbtuvėse, maisto tvarkymo patalpose ir tualetuose bei dušuose.

73. Dirbtuvėse prie staklių ir mechanizmų, kuriais dirbant išsiskiria šiluma ir dulkės, turi būti numatyta vietinė ištraukiamoji ventiliacija.

VIII. VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKOS

74. Mokyklos turi būti prijungtos prie centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklų. Jeigu nėra centralizuoto vandentiekio ir nuotekų, turi būti įrengti vietiniai vandentiekio ir nuotekų tinklai ir nutekamojo vandens valymo įrenginiai.

75. Tiekiamas geriamasis vanduo turi atitikti teisės akto [4.13] reikalavimus.

76. Chemijos kabinete, kuriame vykdomi laboratoriniai darbai su cheminėmis medžiagomis, šalto vandens čiaupai turi būti įrengti prie laboratorinių ir demonstravimo stalų.

77. Karštas ir šaltas vanduo turi būti tiekiamas į maisto tvarkymo patalpas, prausyklą prie valgyklos, dušus, tualetus, sveikatos kabinetus.

78. Iš karšto vandens čiaupų ištekančio vandens temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 50 °C ir ne aukštesnė kaip 60 °C.

IX. PATALPŲ IR ĮRENGINIŲ PRIEŽIŪRA

79. Mokyklos patalpos, įrenginiai ir kitas inventorių turi būti švarūs.

80. Valgykloje stalai turi būti valomi švaria drėgna šluoste po kiekvieno maitinimo.

81. Esant susirgimų aplinkos kenksmingumas privalomai šalinamas teisės akto [4.17] nustatyta tvarka.

82. Mokykloje kenkėjų kontrolė turi būti vykdoma teisės akto [4.21] nustatyta tvarka.

83. Valymo ir dezinfekcijos priemonės turi būti naudojamos pagal paskirtį ir gamintojų nurodytas naudojimo instrukcijas. Patalpoms ir įrangai dezinfekuoti naudojamos teisės aktų [4.9, 4.10] nustatyta tvarka įteisintos dezinfekcijos priemonės.

84. Tualetų valymo inventorių turi būti paženklintas ir laikomas atskirai nuo kito valymo inventorių.

85. Valymo priemonės ir biocidai turi būti laikomi saugiai, mokiniams neprieinamoje vietoje.

86. Draudžiama atlikti profilaktinį aplinkos kenksmingumo pašalinimą (dezinfekciją, dezinfekciją, deratizaciją) ar remonto darbus mokiniams esant patalpoje. Mokyklos patalpos, kuriose atliekami remonto darbai, turi būti izoliuotos nuo kitų patalpų.

X. MOKINIŲ UGDYMO PROCESO HIGIENA

87. I–IV klasėse per dieną negali būti daugiau kaip 5 pamokos.

88. V–XII klasėse per dieną negali būti daugiau kaip 7 pamokos.

89. Pirmoje klasėje pamokos trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 35 min., vyresnėse klasėse – 45 min. Jeigu ugdymo proceso metu organizuojami kontroliniai ar kūrybiniai darbai, pamokos trukmė gali būti koreguojama, tačiau maksimali mokinio veiklos trukmė be pertraukos neturi viršyti 45 min.

90. Kūno kultūros pratybos lauke gali būti organizuojamos esant ne žemesnei kaip minus 8°C temperatūrai (mokiniais vilkint tinkamą sportinę aprangą ir avint tinkamą avalynę). Lyjant, sningant, oro užterštumui kietosiomis dalelėmis viršijus teisės akto [4.8] leistiną lygį bei esant nepatenkinamoms sąlygoms sporto aikštynuose (esant šlapiai ir (ar) slidžiai aikštelių paviršiams dangai) kūno kultūros pratybos negali vykti lauke.

91. Pamokos pirmoje pamainoje turi būti pradėtos ne anksčiau kaip 8 val. ir ne vėliau kaip 9 val.

92. Mokyklai dirbant dviem pamainomis, pradinių, 10 ir 12 klasių mokiniai turi mokytis pirmoje pamainoje.

93. Pamokas antroje pamainoje galima pradėti atsižvelgiant į mokyklos galimybes, bet jas būtina baigti ne vėliau kaip 19 val.

94. Antroje pamainoje mokiniai gali mokytis ne ilgiau kaip vienus mokslo metus, po to būtina ne trumpesnė kaip vienu mokslo metų pertrauka, mokantis pirmoje pamainoje.

95. Pertraukų trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 10 min. Būtina viena ilgoji 30 min. pertrauka arba dvi pertraukos po 20 min., skirtos pietums.

96. Egzaminai pagrindinės sesijos metu turi vykti pirmoje dienos pusėje, pradžia – ne anksčiau kaip 8 val., mokiniams žinoma egzaminavimo forma.

XI. MOKINIŲ SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

97. Sporto salėje, mokyklos dirbtuvėse gerai matomoje vietoje ir sveikatos kabinete, jei sveikatos kabinetas neįrengtas – mokyklos vadovo nustatytoje vietoje, turi būti įmonės pirmosios pagalbos rinkinys, kurio sudėtis ir apimtis turi atitikti teisės akto [4.12] reikalavimus. Rinkiniai turi būti lengvai pasiekiami ugdymo metu. Turi būti paskirtas asmuo, atsakingas už pirmosios pagalbos rinkinio priežiūrą ir jo papildymą.

98. Mokyklos vadovas ar jo įgaliotas asmuo užtikrina, kad mokiniai iki 18 metų ugdymo procese dalyvautų tik teisės akto [4.7] nustatyta tvarka pasitikrinę sveikatą ir pateikę vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) [4.15], išduotą ne anksčiau kaip prieš metus. Naujoje mokykloje pradėję mokytis mokiniai vaiko sveikatos pažymėjimą (forma Nr. 027-1/a) turi pateikti iki einamųjų metų rugsėjo 15 d.

99. Užkrečiamųjų ligų profilaktika bei informacija apie mokinių užkrečiamąsias ligas, nelaimingus atsitikimus turi būti tvarkoma teisės aktų [4.11, 4.6, 4.3] nustatyta tvarka.

Lietuvos higienos normos
HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči
bendrojo ugdymo programas.
Bendrieji sveikatos saugos
reikalavimai“ priedas

NUODINGŲ AUGALŲ, DRAUDŽIAMŲ SODINTI MOKYKLOS TERITORIJOJE APŽELDINIMO TIKSLU, SĄRAŠAS

Augalas / augalų rūšys	Lotyniškas pavadinimas	Nuodingos augalo dalys
Amerikinė fitolaka	<i>Phytolacca americana</i>	Visas augalas, ypač lapai ir uogos
Baltasis čemerys	<i>Veratrum album</i>	Visas augalas, ypač šaknys
Brugmansijos	<i>Brugmansia spp.</i>	Visas augalas

Augalas / augalų rūšys	Lotyniškas pavadinimas	Nuodingos augalo dalys
Darželinis pupmedis	<i>Laburnum anagyroides</i>	Visas augalas
Juodoji drignė	<i>Hyoscyamus niger</i>	Visas augalas
Kukmedžiai	<i>Taxus spp.</i>	Visas augalas
Kurpelės	<i>Aconitum spp.</i>	Visas augalas, ypač lapai ir šaknys
Lobelio čemerys	<i>Veratrum lobelianum</i>	Visas augalas, ypač šaknys
Paprastasis ricinmedis	<i>Ricinus communis</i>	Visas augalas, ypač sėklos
Paprastasis žalčialunkis	<i>Daphne mezereum</i>	Visas augalas
Paprastoji durnaropė	<i>Datura stramonium</i>	Visas augalas, ypač sėklos ir lapai
Paprastoji pakalnutė	<i>Convallaria majalis</i>	Visas augalas
Paprastoji rusmenė	<i>Digitalis purpurea</i>	Lapai, žiedai, sėklos
Rudeninis vėlyvis	<i>Colchicum autumnale</i>	Visas augalas
Tabakas	<i>Nicotiana spp.</i>	Visas augalas
Vaistinė šunvyšnė	<i>Atropa belladonna</i>	Visas augalas, ypač uogos